

CULTURA

JORDI CARRERAS
CAPMANY (ALT EMPORDÀ)

“Col·leccionar no és comprar o vendre: és crear memòria!” La frase és de Lluís Benejam (Figueres, 1954), un col·leccionista de cinema posseïdor d’un fabulós arxiu i col·lecció que comprèn informació impresa de més de 30.000 pel·lícules, entre molts objectes més. A 14 anys Benejam va començar a treballar en una empresa d’arts gràfiques on s’imprimia el dors dels programes de mà dels cinemes de Figueres. Era a finals dels anys 60 i els programes de mà eren una forma d’atraure espectadors als cinemes fins que a principis dels 80 van ser substituïts per altres sistemes de publicitat. El col·leccionisme de Benejam va quedar aparcat uns quants anys, fins que a mitjans dels anys 90 el metge li va recomanar que es busqués alguna afició per desconnectar de l’estrès de la feina –amb la seva dona havien muntat una empresa de preimpresió on rebien feina d’impremtes i editorials i anaven a trenta-nou de coll-. Aleshores va començar a ordenar el material que havia recopilat al llarg de més d’una dècada, 18.000 programes de mà, a més de guies publicitàries. “Era una vàlvula d’escapament de la feina. Sempre treballàvem amb pressió, tot era urgent i, quan arribava a casa, pujava a l’estudi, posava música i em relaxava”, explica Benejam.

Tot comença amb una exposició

El 1995, amb motiu del centenari del cinema, li van demanar que muntés una exposició a Sabadell amb el material que tenia. Benejam va pensar que calia afegir-n’hi més i va demanar al propietari del cinema Las Vegas si no tindria pas cartells de pel·lícules antics. “Em va fer pujar a les golfes i era una sala plena de pòsters, cartelleres i molt altre material gràfic. Li vaig demanar si li feia res que n’agafés per fer l’exposició, que anava sobre les pel·lícules premiades als Oscars, i em va dir que cap problema”.

Vàlvula d’escapament

Va començar a col·leccionar per esbargir-se i desconnectar de la pressió de la feina

En aquell moment, el cuquet del col·leccionisme va tornar-li a venir. “Li vaig demanar si podia anar-hi regularment a agafar material i em va dir que endavant”, diu Benejam, que posteriorment va fer la mateixa petició a la resta d’empresaris de cinemes de les comarques gironines. Així ha anat bastint una col·lecció amb desenes de milers d’objectes que té meticulosament ordenats i classificats a la seva casa de Capmany. Inicialment es va focalitzar en aconseguir tot el material possible de totes les pel·lícules premiades amb l’estatueta dels Oscars en totes les categories des del 1927, quan es van atorgar per primera vegada a l’hotel Hollywood Roosevelt de Los Angeles. A més dels progra-

El creador de memòria cinematogràfica

Lluís Benejam té una col·lecció a casa seva, a Capmany, de més de 150.000 objectes

mes de mà, guies publicitàries i cartells, atresora milers d’objectes més com fotografies, sinopsis, fotocroms, diapositives, fotolits pintats a mà, tràilers de pel·lícules en 35 mm, cedés, devedés, discos de vinil, llibres, etc. També és aficionat a col·leccionar ninots i despertadors de Mickey Mouse i en té milers.

Donacions a filmoteques

La gran majoria d’aquests objectes els ha aconseguit mitjançant les donacions dels cinemes, però també amb intercanvis amb col·leccionistes de tot l’Estat i del món i en

A dalt, Benejam mostrant programes de mà. JORDI CARRERAS
A baix, programa de maig del 1936 de l’estrena de *Temps moderns* a Figueres.

FONS LLUÍS BENEJAM

mercats de brocanters. La seva col·lecció és tan gran, que ha fet diverses donacions tant a la Filmoteca de Catalunya com a les filmoteques espanyola, francesa i a l’Institut Cinemateca Jean Vigo de Perpinyà de peces que tenia duplicades. Avui mateix ha anat a Tolosa de Llenguadoc a fer una donació a la Filmoteca francesa de tres mil cartells i un miler de guies publicitàries. I dimarts de la setmana vinent la Filmoteca de Catalunya li farà un acte d’agraïment pel moltíssim material que els ha donat, especialment set mil car-

tells i més de 250 tràilers en 35 mm. També ha cedit material per a exposicions a diversos llocs, com Hongria i el Museu Reina Sofia de Madrid. A més, després de la primera exposició del centenari del cinema, n’ha fet unes quantes més, tant sol com col·lectives.

Benejam explica que en principi va voler centrar-se en les pel·lícules guardonades als Oscars, però també ha acabat reunint material de milers de pel·lícules més que no van rebre’n cap. Així mateix, va fer una llista de totes les pel·lícules que s’han estrenat a l’estat espanyol des del 1900 fins al 2021. El recull conté el títol en castellà, el títol original de la pel·lícula i el director. També en té una de totes les pel·lícules premiades amb un Oscar. “D’aquesta manera, quan algú em demana si tinc material de tal pel·lícula, miro les llistes i en un minut sé el que tinc”, explica.

Veure la col·lecció des d’una web

El 2013 també va crear una pàgina web, *Archivocine.com*, on té penjat moltíssim del material del qual disposa, cosa que permet fer una visita virtual a la seva col·lecció. Hi té 35.000 fotocroms, cartells, programes de mà des de l’any 1913 i molta informació de festivals cinematogràfics de tot el món, de directors, actors, actrius, etc. Els aficionats al setè art hi poden estar navegant hores i hores.

Futur

Benejam busca una institució a la qual llegar el seu descomunal fons cinematogràfic

Curiosament, ara que està jubilat no hi dedica tant de temps com quan estava en actiu i cada vegada també li entra menys material. “La informació del cinema ha variat molt. Abans hi havia els cartells, els programes de mà i les fotografies. Després van venir els cedés, els llapis de memòria i ara ja arriba tot directament per internet. El paper, en pocs anys, s’acabarà. Però als cinemes petits encara els cal tenir els cartells de les pel·lícules”, explica. Benejam, en contra del que pugui semblar, no és en absolut mitòman de cap director, actor o actriu. Això sí, cada vegada que pot torna a mirar *La conquesta de l’oest*, *Matar un rossinyol* i *Spotlight*, algunes de les seves pel·lícules preferides. Tampoc s’ha interessat mai per registrar la seva col·lecció al *Llibre Guinness dels Rècords*.

Més endavant, què se’n farà de tot aquest material? “La Filmoteca de Catalunya el vindria a buscar demà mateix, però no hi estic disposat. Si tu dones una cosa a cost zero, no se li dona la importància que té. No és que vulgui vendre per fer-me d’or, però sí que hi hagi una compensació, que tampoc seria gaire. Aquí hi ha molt de material i una gran part és molt complicada de trobar, i a les subhastes veus com per cartells de cinema es paguen centenars i fins i tot milers d’euros” diu. L’any que ve té previst parlar-ne amb la Filmoteca Espanyola. —